

emlékezhessünk. Jelenlétünket az időben, az életben így próbáljuk megőrizni.

Szeretem a fényképeket. Sokszor előveszem őket, el-elnézegetek egy-egy kedves arcot, melyet rég nem láttam vagy melyet a maga földi valóságában már soha többé nem is láthatok. Visszatekintek felidézve a múlt kedves eseményeit. Ézsaiást hallgatva, itt a templomban azonban kevésnek és töredékesnek bizonyul az ilyen emlékezés. Istenre mikor emlékeztem, mikor emlékeztél utoljára? Életeden túl tekintve mikor emlékeztél arra, aki adta azt? Emlékeid fény- és árnyékfoltjai mikor juttatták eszedbe utoljára az örök fény és világosság Urát, Istent? Jut-e elég gyakran eszedbe az, ki a messze régi dolgok között láthatatlanul meghúzódik, s akihez nincsen senki más hasonlatos? Általa válhatik csak teljessé minden emlékezésed, egészszé minden töredék, mit életednek nevezel, őáltala lesz. Az ő fénye csillan át minden pillanatban lelked sötétkamráján, általa vagy élsz. Tartozol neki a költő vallomásával, mikor életedet emlékezve felméred, Őt illeti meg a hálaadás, a „Te voltál mindig mindenben minden” imádsága.

Naponta minden arra emlékeztet, hogy porból lettünk és porrá válunk, s hitünket csak az tartja meg, hogy Isten halálunkban is megemlékezik rólunk. Ezért amíg élünk, Istenről, a mi Atyánkról naponta megemlékezni emberségünk legszentebb és leggyönyörűsebb kötelessége.

Mikor lecsukódik a szem, a szív veszi át a látás szerepét. Néha, mikor megrohannak az emlékek, mikor a szívünk látni kezd s a múlt felé fordul, ne álljunk meg az emlékezés feleútján. Hálatelten és imádságosan sétáljunk rajta minél távolabb és egyre közelebb Istenhez, míg fejünk fölött „lassan száll és hosszan énekel” Petőfi Sándor haldokló hattyúja, a „szép emlékezet”. Amen.

NE SZÉGYENÜLJEK MEG SOHA

Zsolt 31,2/a

A szégyenről „szégyen” beszélni, legalábbis nyilvánosság előtt nem szoktuk szobahozni szégyelnivaló ügyeinket. Hogy ki miért, mennyire szégyenkezik az valóban a személy legbensőbb ügye, de az a tény, hogy néha mi is a zsoldáríróval együtt kérjük Istent „Ne szégyenüljek meg soha” azt bizonyítja, hogy e kérdés bennünk is elevenen él s érdemes beszélni róla.

Nem könnyű megragadni a szégyen lényegét. Mint minden egyéb ez is viszonylagos, illetve viszonylagosak azok az okok, amelyek kiváltják, kiválthatják érzését. A becsületes embert holtáig bánthatja s szégyennel töltheti el az a tudat, hogy életében egyszer is becsütelenné bizonyult. Általános szabálynak tűnik az, hogy minden, ami a többség, a kor bevett értékítéletétől, szokásától eltér: szégyelnivaló. Ott, ahol a szégyent a közfelfogás szabályozza, a legtöbb ember azért szégyenkezik, ami őt a többségtől megkülönbözteti. Pedig a szégyen túl nemes, túl értékes kincs ahhoz, hogy külsőségekben éljük meg, külsőségekre is pazaroljunk belőle.

A zsoldár felolvasott verse — bár kicsendül belőle valamilyen oda nem illő felhang, burkolt számonkérés — arra is figyelmeztet, hogy a szégyen élet és halál dolga, Istenre tartozik és az ember elevenébe vág. A zsoldáríró számára az a meg szégyenülés, amelytől retteg, a halált jelenti. Íme, hogyan fogalmazza meg félelmét: „csúfsággá lettem kivált szomszédaimé, és ismerőseimnek félelmévé; akik

az utcán látnak, elfutnak tőlem. Töröltetem, akár a halott, az emlékezetből" (Zsolt 31,12—13). A zsoltárosnak, aki imígyen imádkozik, a szegyénytől való szabadulás az életet, az újjászületést jelenti, s függetlenül attól, mennyire volt tárgyilagos helyzete megítélésében, egy dolgot nagyon jól tudott: szegyen és szegyen között különbség van.

A külsőségek miatt érzett szegyen, — ha néha meg is keseríti napjainkat — nem életbevágó. Hőmérő, mely hiúságunk, nagyravágyásunk és életkörülményeink ingadozásait tartja számon. Az igazi szegyen egészen más: a hőmérőt, ha beteg használja, nagyon találóan nevezzük lázmérőnek. Aki egészségéért aggódva figyel a higanyszál emelkedését, őt már csak a leglényegesebb érdekli: állapotának jó vagy rosszrafordulása, végsősorban az élete. Az igazi szegyen erkölcsiségünk jelzőkészüléke, figyelőszolgálat. Mielőtt még komlyabb baj következne, jelzi, hogy erkölcsi életünk alapos vizsgálatra és orvoslásra szorul, máskülönben helyrehozhatatlan kárt szenved. Ezért félünk a szegyénytől, lesz úrrá egész lényünkön az aggodalom, ha jelentkezik, s ezért menekülünk előle, próbáljuk — bármi áron — távoltartani, kiiktatni életünkéből. Pedig örvendenünk kellene jelentkezésének, segítőkész szolgálatának. Ha nem volna ez az Istentől belénk oltott érzés, nagyon nehezen igazodnánk el életünk útvesztőiben, különböztetnénk meg egymástól — ha késő megbánással is — a jót és a rosszat.

A szegyen ösztönösen figyelmeztet arra, hogy Isten erkölcsi törvényeit megsértettük, s hathatósan figyelmeztet: a szegyenkező ember önmaga előtt hiába magyarázkodik, hiába hivatkozik ész-érvekre, érzéseit levetközni nem tudja. Isten így próbál jobb belátásra kényszeríteni, a keserves bűnhődést megelőzve, a számvetés, a megbánás, a jóvátétel felé vezetni.

Hányan kárhoztatják magukat körülöttünk s hányszor kárhoztatjuk magunkat mi is, mert a „szégyeld magad!” emberi és isteni figyelmeztetést elvetettük magunktól, áldásos útmutatását megtagadtuk, — és helyrehozhatatlanul tévedtünk! A történelmi visszatekintés mindenkor igazolja, hogy amikor — természeti csapások, járványok, háborúk idején — az ember levetközte természetes szegyen-érzetét, az erkölcsi törvények is elvesztették érvényességüket s az ember is a maga méltóságát! Hála Istennek, a „szegyentelenség” csak ideig-óráig tartó állapota az embernek, nem lényegbeli meghatározója. A szegyen emberi értékelése változhatik az idők során, isteni lényege marad. Ez az erényünk nem olyan látványos, hangzatos mint a sokat emlegetett igazságosság, jóra való törekvés, segíteniakarás, de soha nem szűnik meg munkálni bennünk. Ha ez bekövetkezne az ember erkölcsi halálának első jelét kellene benne felismernünk, hiszen a legtöbb ember lelkében, éppen a szegyen az erkölcsi élet fő mozgatórugója és szabályozója.

Ha arcod valamiért elpirul, ha úgy érzed, hogy ezt a szegyent „nem éled túl”, bármilyen súlyos is a vétked, örvendezned kell: Isten jelentkezik a te életedben, érzésedben s ez a perc, újjászületésed fájdalmas kohója, lángverme, de a visszaút kezdete is egyben. Mennyire igazolja ezt a megérzést a jézusi tanítás, amikor a jeruzsálemi templom áhítatában egymás mellé állítja a két imádkozót, a farizeust és a vámszedőt. Ahol „a farizeus megállván, ily módon imádkozék magában: Isten! hálaikat adok néked, hogy nem vagyok olyan, mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, paráznák, vagy mint im a vámszedő is. A vámszedő pedig távol állván, még szeméit sem akarja vala az égbe emelni, hanem veri vala mellét, mondván: Isten, légy irgalmas nekem bűnösnek!” (Lk 18,11—13). Jézus ítéletének igazságát mindnyájan érezzük: a publikánus „megigazulva méne alá az ő házához, inkább hogynem amaz: mert valaki felmagasztalja magát, megaláztatik; és aki megalázza magát, felmagasztaltatik.” (Lk 18,14).

Ne viszolyogj hát a szegyéntől. Nem hízeleg néked, nem vezet félre, szemedbe mondja az igazságot, ha az nem is hiszelgő! És keserű orvosságát jószándékúan nyújtja feléd, nem méregként, nem megsemmisíteni akar, hanem újjászülni, meggyógyítani. Hihetetlennek tűnik valóban, de a szegyenek nevezett gyógyszer alapösszetevője a szeretet, mely az élet épségét és egészségét akarja visszaállítani benned és körülötted, meg akar óvni attól, hogy gyengének bizonyulva a nehézségekkel való küzdelemben elpusztítsd önmagad vagy megtagadd azt a kisebb vagy nagyobb közösséget, amelyhez tartozol! Mert ilyen is van! Van, aki apját, anyját, származását, bőre színét, nyelvét szégyelli! Hányan tagadták meg, mint Péter, Jézust, rongyos ruhájú anyjukat, válságos percekben népüket, alkalmatlan időben hitüket, mert: szégyellték úgymond. Hányan tagadják meg ma is a részes testvért, a rossz útra tért rokont! József Attila szép szavával, az „érted haragszom, nem ellened“-del együtt azt is meg kellene már tanulnunk, hogy az ilyen „szegyen“ mindig visszaüt, s mikor ismét fölbukkan, akkor már igazi formáját ölti fel és nem kegyelmez lelkünknek.

A szegyenről sokat lehetne még beszélni, gondolkodni. Bevallom, engem a zoltáríró kérésében kezdettől zavart az a határozottság, amellyel a szegyen életétől való távoltartását szinte követeli Istentől. Pedig megértem: milyen jó volna nem ismerni a szegyent. Milyen jó volna, ha nem kellene naponta vétkeinkkel szembesülnünk. Istenországa megvalósulásának egyik jele lehetne a szegyenérzet megszűnése bennünk.

De addig vállalnunk kell a szegyent és szembenézni vele nap mint nap. Amíg gyengék vagyunk, gyarlók és vétkezők, köszönettel tartozunk Istennek, hogy bűnhődésünk jeleként a szegyent belénk oltotta, lelkiismeretünkbe ültette. Jobban oda kell rá figyelniünk s a benne rejlő hatalmas energiával okosabban és bölcsebben gazdálkodni, épülésünkre fordítva minden cseppjét. Ne tőle viszolyogjunk, hanem attól, ami kiváltja, ami Isten előtt megszegyeníthet. És tartsuk azt is észbe: a benne való hit, reménység, az Isten előtti őszinte önvizsgálat, türelmes megbánás soha senkit még nem szégyenített! Ámen.

Egyházi Képviseelő Tanács

Az E. K. Tanács f. évi harmadik gyűlését október 11-én Kolozsváron tartotta. Tárgysorozaton a következő főbb pontok szerepeltek: a megelőző ülés óta elnökiileg elintézett fontosabb ügyekről szóló jelentés, az állandó bizottságok gyűléséről felvett jegyzőkönyvek, a Teológiai Intézet és a lelkészképzéssel kapcsolatos ügyek, jelentés az IARF 25. tokiói kongresszusáról, beszámoló a III. lelkésztovábbképző tanfolyamról, a Zsinati Főtanács tárgysorozatának megállapítása, a felavatandó lelkészek névjegyzéke, az augusztus 1-től bevezetett új javadalmazási rendszer alkalmazása, a lupényi egyházközség épületcsere ügye.

* * *

Az E. K. Tanács évi utolsó gyűlését november 8-án tartotta. A Zsinati Főtanács előkészítésével kapcsolatban kiértékelte az 1983. évi esperesi vizsgálószéki tevékenységet, az augusztusban és szeptemberben tartott egyházköri gyűlések jegyzőkönyveit, az egyházi központ 1983. évi költségvetésének összeállítását és ezzel kapcsolatban az egyetemes egyházfenntartás, a havi rendszeres juttatások, a Teológiai Intézet szubvenciója, és különböző segélvek megállapítása. Az ülés keretében elfogadta a Zsinati Főtanácsnak bemutatandó E. K. Tanács és a Nyugdíjpénztár évi jelentését. A fentiekben kívül az ülés a lelkészképzéssel, a Nyugdíjpénztárral és az állandó bizottságok jegyzőkönyveivel kapcsolatban hozott határozatot.

Zsinati Főtanács

Kiemelkedő eseményt jelentett egyházi életünkben az 1984. december 1—2. napjain tartott, lelkészavatással egybekötött Zsinati Főtanács. A négyévenként rendszerint vidéken ülésező Zsinati Főtanács ez alkalommal a tordai unitárius templomban gyűlt össze. Az egyházközség nagy buzgósággal templomát, lelkészi lakását kijavíttatta, hogy minden tekintetben méltóvá tegye a nagy eseményre.

A Zsinati Főtanács dec. 1-én, szombaton du. 1/2 4 órakor kezdte meg munkálatait, a „Vigyázz értem Uristen“ kezdetű, 193. sz. egyházi ének és Báró József esperes imája után. Az elnöki asztalnál dr. Kovács Lajos püspök, dr. Barabássy László és dr. Gyarmathy Árpád főgondnokok, dr. Erdő János főjegyző és Kolesár Sándor közügyigazgató foglaltak helyet. Előadók voltak: Andrási György és Mikó Lőrinc.

Dr. Barabássy László elnöki megnyitó beszédét dr. Erdő János főjegyző olvasta fel, melyből idézzük: „Számhivételre és számadásra gyűltünk össze, hogy megvitassuk, miként gazdálkodtunk közös javainkkal az elmúlt esztendőben, hogy megvizsgáljuk, vajon mindenki a maga képessége és tudása szerint jóhiszeműen tett-e eleget kötelességeinek teljesítésében. Zsinati Főtanácsunk a végzett szolgálatról való őszinte számadás és ugyanakkor a jövőbeni feladatokra való elkötelezés alkalma. Vajon mennyit gazdagodtak gyülekezeteink, mennyire szilárd anyagi alapokon állnak intézményeink, ki hogyan végezte feladatait, ezeket világítják meg az elhangzó jelentések, megállapítások.

Úgy gondolom, semmi okunk pesszimizistáknak lenni. Gyülekezeteink — azt mondhatjuk — kevés kivétellel egyenletesen fejlődnek lelkiükben, megbirkóznak az anyagi kérdésekkel, és az egyházi összetartás és összefogásnak köszönhetően fenn-tartottuk egyházközségeinket.

Elniakarásunkról beszélnek gondozott egyházközségi épületeink, az elavult lelkészi lakások újraépítése, templomaink javítása és díszítése, új egyházközségi ingatlanok szerzése; mindez tanúsítja lelkészeink általában elismerést érdemlő munkáját, világi vezetőink, de minden hívünk áldozatos hozzáállását és azt, hogy az ebben a közösségben élők tudják és hiven teljesítik feladataikat, hogy emelt fővel állhassanak meg Isten ítélőszéke előtt.